

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2021. május 5.

TÖRTÉNELEM

KÖZÉPSZINTŰ ÍRÁSBELI VIZSGA

2021. május 5. 9:00

Időtartam: 180 perc

Pótlapok száma	
Tisztázati	
Piszkozati	

EMBERI ERŐFORRÁSOK MINISZTERIUMA

Fontos tudnivalók

Egyértelmű válaszokat adjon, egyértelmű jelöléseket alkalmazzon – javítás esetén is!

Válaszaiban **a lényeg** megfogalmazására törekedjen, **ne lépje túl a rendelkezésre álló kipontozott helyet!**

Csak annyi válaszelemet írjon, amennyit a feladat kér! (Ha többet ír, a beírás sorrendjében értékeljük válaszait.)

Kérjük, **kék színű** tollat használjon!

A feladatok megoldásakor tartsa szem előtt az alábbi javaslatokat!

- Olvassa el figyelmesen a feladatokat!
- Kövesse figyelmesen a feladatlap utasításait!
- Tudatosítsa, hány részfeladatból áll a feladat, és oldja meg az összeset!
- Tanulmányozza a feladatokhoz kapcsolódó forrásokat (kép, ábra, szöveg, térkép)!
- Válaszait gondos mérlegelés után, lehetőleg javítás nélkül írja le!
- A feladatok megoldásához használhatja a megengedett segédeszközöket: a középiskolai történelmi atlasz térképeit és a helyesírási szótárt. Ügyeljen arra, hogy a személyek, topográfiai adatok és fogalmak csak **pontos helyesírással** értékelhetők!

Javaslatok a szöveges, kifejtendő feladatok kidolgozásához:

1. Helyezze el időben és térben a feladatban megjelölt problémát!
2. Használja fel a feladat megértéséhez a forrásokat, illetve a középiskolai történelmi atlaszt!
3. Gyűjtse össze azokat az általános fogalmakat (pl. fejlődés, változás, termelés), illetve az adott korszakhoz kapcsolódó fogalmakat (pl. várjobbágy, céh, személyi kultusz), melyekkel az adott probléma bemutatható!
4. Építse be fogalmazásába a forrásokból megszerzhető információkat, következtetéseket!
5. Tárja fel a probléma előzményeit, okait, következményeit!
6. Építse be mondanivalójába önálló ismereteit, nézőpontját, véleményét!
7. Ha szükséges, készítsen vázlatot, illetve pizkozatot!
8. Ügyeljen arra, hogy mondatai világosak legyenek!
9. Szerkessze meg szövegét, és figyeljen a helyesírássra is!

Tájékoztatásul:

Az esszék javításának szempontjai:

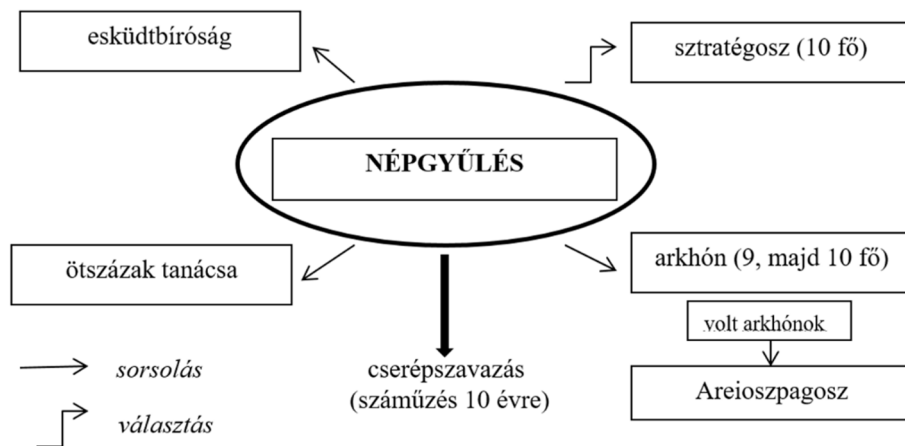
- a feladat megértése,
- megfelelés a tartalmi követelményeknek,
- a válasz megszerkesztettsége, logikussága, nyelvhelyessége és helyesírása.

Eredményes munkát kívánunk!

I. EGYSZERŰ, RÖVID VÁLASZT IGÉNYLŐ FELADATOK

1. A feladat az ókori athéni demokráciával kapcsolatos.

Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei segítségével! (Elemenként 1 pont.)

Az athéni államberendezkedés a Kr. e. 5. században

„Mivel [Periklész] gazdag és előkelő családból származott, és igen befolyásos barátai voltak, tartózkodott a politikai élettől, nehogy [...] száműzzék; inkább a katonai pályát választotta, s mint hadvezér ismételten kitüntette magát hozzáértésével és bátorságával. [...] [Később] elhatározta, hogy [...] a nép pártjára áll, s a gazdag oligarchák [hatalmasságok] [...] helyett a szegény néptömegek védelmét választja. Valószínűleg attól félt, hogy türanniszra [zsarnokságra] való törekvéssel gyanúsítják; ezért, látva, hogy arisztokrata [előkelő] származású vetélytársa, [Kimón] nagyon közkedvelt a legelőkelőbb körökben, a tömegekhez állt, hogy biztonságot és tekintélyt szerezzen magának Kimónnal szemben. [...] Mihelyt biztosan támaszkodhatott a népre [...] Kimónt, mint Spárta barátját és a nép ellenségét [...] száműzette.”
(Plutarkhosz ókori történetíró)

a) Mely tisztség viselőjeként vált népszerűvé Periklész? Nevezze meg szakkifejezéssel! Az ábrán szereplő kifejezések közül válasszon!

b) Az athéni demokrácia mely intézményére (testületére) támaszkodva növelte meg politikai befolyását Periklész? Nevezze meg szakkifejezéssel! Az ábrán szereplő kifejezések közül válasszon!

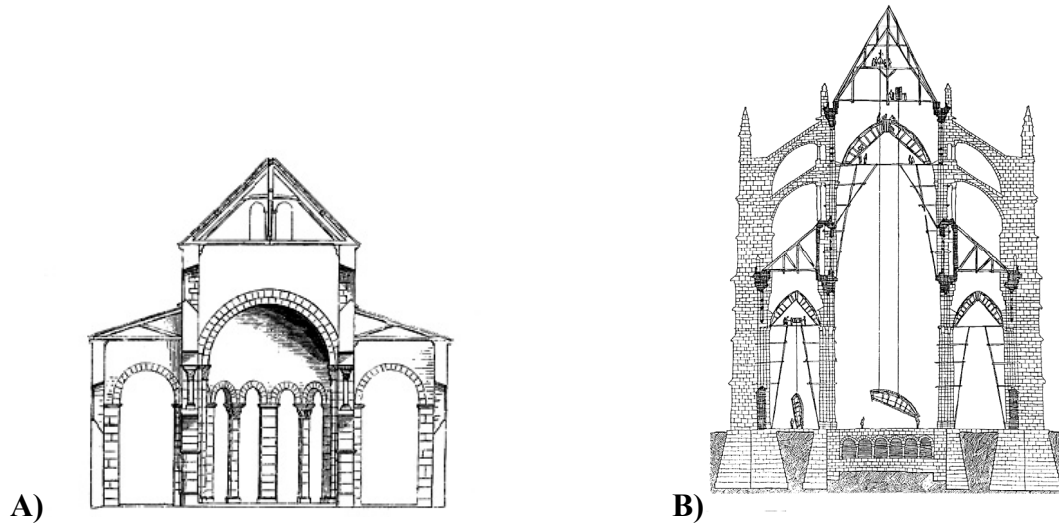
c) Mi volt a cserépszavazással eldöntött száműzés bevezetésének eredeti célja? Válaszoljon saját szavaival a források segítségével!

d) Mire használták később a cserépszavazással eldöntött száműzést a politikusok? Válaszoljon saját szavaival a források segítségével!

4 pont	
--------	--

2. A feladat a középkori építészethez kapcsolódik.

Állapítsa meg a források és ismeretei segítségével, hogy a két képen ábrázolt művészeti korstílus közül melyikre igazak az állítások! Írjon X jelet a táblázat megfelelő mezőjébe! Egy sorba egy X jelet írjon! (Elemenként 1 pont.)

Két európai korstílus épületeinek jellemző homlokzati metszete

Állítás	A)	B)	Mindkettő	Egyik sem
a) A stílus jellemző elemei a falak külső támaszaként szolgáló támívek és támpillérek.				
b) A stílus a nyugati kereszténység területén terjedt el.				
c) A stílus formajegyeit elsősorban a templomépítészetben alkalmazták a középkorban.				
d) A stílusra jellemzők a szűk ablakok.				

4 pont	
--------	--

3. A feladat Hunyadi Mátyás uralkodásával kapcsolatos.

Oldja meg a feladatokat a forrás és ismeretei segítségével! (Elemenként 1 pont.)

„Ha a magyar királyi szék megüresedne, azaz ha Mátyás király nem hagyna maga után törvényes fiakat vagy unokákat, a császárt vagy a császárnak általa kijelölt fiát, vagy azt, kit halála után hátrahagy, [...] illeti a főhatalom Magyarországon, s az új fejedelem a rendek által királlyá koronáztatik. [...] Ha a fent említett magyar királyságban trónüresedés lesz, [...] [a rendek] tartoznak gondoskodni arról, hogy [...] a császári Felséget vagy fiát, miként az a Magyar Királyság szokása, koronázzák meg.”
(A bécsújhelyi szerződésből, 1463)

a) Nevezze meg azt a dinasztíát, amelyik örökli a trónt a szerződés értelmében, ha Mátyás törvényes utód nélkül halna meg!

.....

b) A szerződés szerint az örökséget elnyerő dinasztia mely tagja lehet király Magyarországon? Karikázza be az egyetlen helyes állítás sorszámát!

1. A császár által kijelölt bármely személy.
2. Az ország által választott bármely herceg a császár rokonságából.
3. A császár vagy a fia, vagy utóda.

c) Mi volt a fő oka annak, hogy Mátyás beleegyezett a szerződésben olvasható feltételekbe, és még váltságdíjat is fizetett?

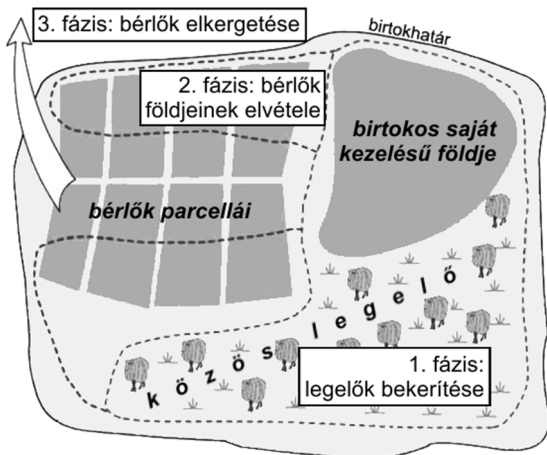
.....

3 pont	
--------	--

4. A feladat a kora újkori Európa gazdaságához kapcsolódik.

Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei segítségével! (Elemenként 1 pont.)

A)

A kora újkori angol birtokokon jellemző változások

B)

Könyvnyomtató manufaktúra, 17. század

a) Mely gazdasági rendszer kialakulásával hozható összefüggésbe az A) és B) betűjelű forrás? Nevezze meg szakkifejezéssel!

.....

b) Mely folyamatot mutatja be az A) betűjelű ábra? Karikázza be az egyetlen helyes válasz sorszámát!

1. A földbirtokosok a majorságban élő jobbágyokat elűzték birtokairól.
2. Az addig közös földnek számító legelőt felosztották a bérlők között.
3. A földbirtokosok nagy, összefüggő legelőterületet alakítottak ki birtokaikon.

c) A manufaktúrák munkaszervezésének mely, a céhes termeléstől alapvetően eltérő jellemzője figyelhető meg a B) betűjelű képen?

.....

d) Válassza ki, melyik jellemző a következők közül az A) és B) betűjelű forrással összefüggésbe hozható vállalkozókra! Karikázza be a mondat helyes folytatásának sorszámát!

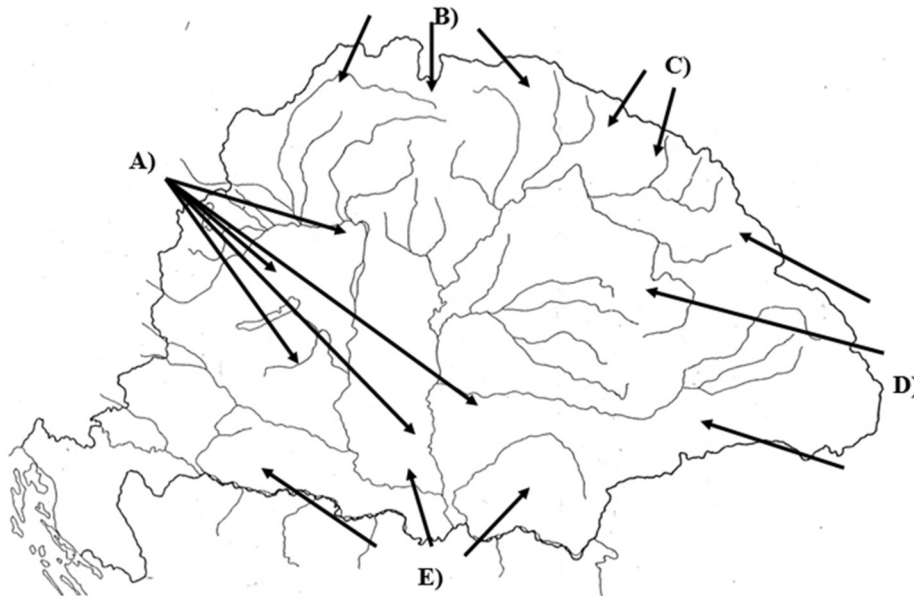
A vállalkozók arra törekedtek, hogy...

1. hatékony termeléssel minél nagyobb hasznot érjenek el.
2. minden vállalkozó számára biztosítsák a megélhetést.
3. méltányos körülményeket teremtsenek a mezőgazdasági és ipari munkát végzők számára.

4 pont

**5. A feladat Magyarország 18. századi történelméhez kapcsolódik. (komplex tesztfeladat)
Oldja meg a feladatokat a térképvázlat és ismeretei segítségével!**

Állapítsa meg, melyik – a térképvázlaton betűjelekkel jelölt – népcsoportra igazak az állítások! Írja a megfelelő népcsoport nevét, valamint a térképvázlaton látható betűjelét a táblázatba! *Egy mezőbe egy nevet vagy egy betűjelet írjon! Egy betűjel kimarad.* (Elemenként 0,5 pont.)

*A Magyarország területére történő betelepülések és betelepítések
a 17. század végén és a 18. században*

Állítás	Népcsoport neve	Népcsoport betűjele
a) Betelepítésük célja a török elleni védelem volt, Magyarország területén egyházi autonómiát kaptak.		
b) Betelepülésük a később Kárpátaljának nevezett területre elsősorban a jobb megélhetés reményében történt.		
c) Betelepülésük oka részben a török előli menekülés volt, egy részük a Kárpát-medencében is folytatta a hegyi pásztorkodó életmódját.		
d) Betelepítésük célja az egykori hódoltsági területek újranépesítése, valamint az udvar által támogatott felekezeti erősítése volt.		

e) Nevezze meg az ország ritkán lakott területeinek újranépesülését szolgáló népmozgásoknak a harmadik, a térképvázlaton nem ábrázolt formáját! (1 pont)

.....

f) Nevezze meg azt a társadalmi réteget, melynek soraiba az ekkor betelepített és betelepült népcsoportok tagjainak többsége került! (1 pont)

.....

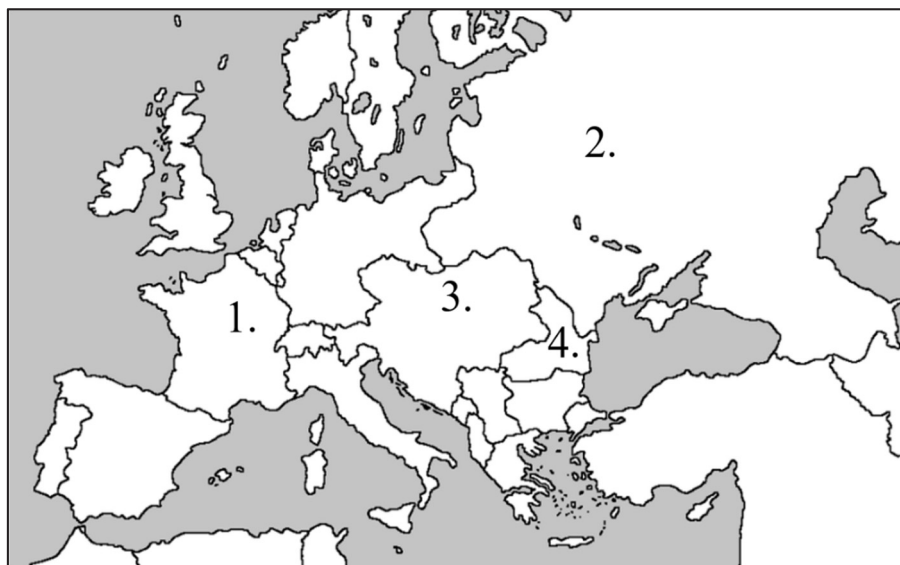
6 pont	
--------	--

6. A feladat a szövetségi rendszerek kialakulásához kapcsolódik.

Oldja meg a feladatokat a forrás és ismeretei segítségével! (Elemenként 1 pont.)

„Kívánságunk fenntartani a nagy monarchiák közötti barátságot, amelyeknek a forradalommal szemben több vesztenivalójuk van, mint nyernivalójuk az egymás elleni harcban. [...] Még éppen el tudnánk viselni, hogy barátaink egymással szemben csatákat vesztenek vagy nyernek – azt azonban nem, hogy egyikük oly súlyos sebeket vagy károkat szenvedjen, hogy az veszélyeztesse független és az európai politikába beleszóló nagyhatalmi állását.” (Bismarck visszaemlékezése az 1870-es évekre)

a) Mely két állammal való barátságot kívánta fenntartani Bismarck? Írja az állam térképvázlaton szereplő sorszámát a táblázat mezőibe!

Európa államai a 20. század elején

A két állam térképvázlaton
szereplő sorszámai:

--	--

b) Nevezze meg azt az államot, amely ellen Bismarcknak a – forrásban megjelenő – szövetségi politikája irányult!

Az állam neve:

c) Mely közös érdek fűzte össze azt a három államot, melyeknek szövetségét az idézett forrás szerint Bismarck fenn akarta tartani? Karikázza be az egyetlen helyes válasz sorszámát!

1. A nemzetállami érdekek.
2. A történelmi uralkodócsaládok hatalmának fenntartása.
3. Az egyetemes emberi értékek védelme.

4 pont	
--------	--

7. A feladat az 1848–49-es forradalommal és szabadságharccal kapcsolatos.

Oldja meg a feladatokat a Kossuth Lajostól származó idézetek és ismeretei segítségével!
(Elemenként 1 pont.)

A) „Amit magunkkal hozunk törvényes úton megerősítve, mint törvényes tulajdonát e nemzetnek, ímé itt a törvénycikkelyeket [az áprilisi törvényeket] bemutatni szerencsénk van. Nem minden ez, mi az egész nemzet jövőjét magában foglalná, hanem alapja jövő kifejlődésünknek.” *(Követjelentés az utolsó rendi országgyűlésről)*

B) „Csendet vagyok bátor kérni, mert e templom nagy, s én kissé rekedt vagyok, mellem fáj; nem fognak érteni különben. [...] A népnek határozottsága, seregeink győzelmes előhaladása [...] azt sugallatja velem, hogy itt van az idő, midőn ki kell mondanunk [...] az ausztriai ház által a köztünk és közöttte fennállott kapocsnak elszakítását, [...] s hogy a magyar nemzet fellép az európai [államok] sorába, mint önálló független hatalom, mely [...] a múlt hónapok harcaiban, [...] megmutatta, hogy a szabadságra méltó, hogy a szabadságra elég erős.” *(Beszéd)*

C) „Veszedelem fenyegeti szegény elárult hazánkat, oly veszedelem, melyhez hasonlót évkönyveink nem mutatnak [...]. Mondhatatlanul fontos az óra, melyben hozzátok szólok; talán éppen ebben az órában ütköznek vitéz seregeink az áruló [horvát] csordával. [...] Hajdan, midőn a hazát veszély fenyegette, hős apáink véres kardot hordoztak körül az országban, s ennek láttára mint sasok repültek harcmezőre a vitéz magyarok. Én, látván a haza jelen veszedelmét, zászlót ragadtam kezembe, megesküdve, hogy addig nem nyugszom, szegény fejemet nyugalomra nem hajtom, míg az elárult haza fiait szabadságának megmentésére annak árulói ellen zászlóm alá nem gyűjtöm.” *(Beszéd)*

a) Tegye időrendbe a forrásokat keletkezésük időpontja szerint! Kezdje a legkorábbival! Írja a források betűjelét a következő táblázatba!

1.	2.	3.

b) Mi volt Kossuth véleménye az áprilisi törvényekről? Döntse el az A) betűjelű forrás alapján! Karikázza be az egyetlen helyes válasz sorszámát!

1. Az áprilisi törvényekkel lezárult a polgári átalakulás folyamata.
2. Az áprilisi törvények lehetőséget teremtettek a polgári átalakulás véghezvitelére.
3. Az áprilisi törvények elhárították a polgári átalakulás veszélyét.

c) Nevezze meg azt a várost, ahol a B) betűjelű beszéd elhangzott!

d) Fogalmazza meg saját szavaival, mi volt Kossuth közvetlen célja a C) betűjelű beszéd elmondásával!

.....

4 pont	
--------	--

8. A feladat második világháború kirobbanásához kapcsolódik.

Karikázza be a helyes válaszok sorszámát a források és ismeretei segítségével!
(Elemenként 1 pont.)

„1. Egy várost, amelynek német jellegét senki sem vitatja, nemcsak abban akadályozták meg, hogy keresse a birodalomba vezető utat, hanem tervszerűen igyekeztek ezernyi kerülő úton lengyelesíteni.

2. Egy tartománynak, amelyet a Német Birodalomtól különválasztottak, nem volt közvetlen útja, hanem ezzel a tartománnyal való forgalom, ennek a lengyel államnak a jóakarától és minden elképzelhető zaklatásától függött. A világnak egyetlen hatalma sem tűrte volna el Németországon kívül, hogy ez az állapot olyan hosszú ideig fennmaradjon.” (Hitler beszéde, 1939. szeptember 19.)

A)

A német–lengyel határvidék a második világháború előtt (a vonalkázott terület nemzetközi ellenőrzés alatt állt)

a) Mely városra utal Hitler a forrás 1. pontjában? Karikázza be az egyetlen helyes válasz sorszámát!

1. Königsberg
2. Stettin
3. Danzig

b) Mely tartományra utal Hitler a forrás 2. pontjában? Karikázza be az egyetlen helyes válasz sorszámát!

1. Pomeránia
2. Nyugat-Poroszország
3. Kelet-Poroszország

c) Hol írták alá a békeszerződést, amelyet Hitler az idézett beszédében felsorolt indokokkal elítélt? Karikázza be az egyetlen helyes válasz sorszámát!

1. Berlin
2. Versailles
3. Trianon

d) A beszéd elhangzásakor még nem ért véget a német–lengyel háború. Milyen nemzetközi esemény miatt hirdethette ki mégis Hitler magabiztosan a győzelmet? Karikázza be az egyetlen helyes válasz sorszámát!

1. A Lengyelországot érő szovjet támadás miatt.
2. Magyarország hadba lépése miatt.
3. A britek és franciák hadüzenete miatt.

B)

Lengyelország területe
az 1939-es német–lengyel háború után

e) A B) betűjelű térképvázlat a háború eredményét ábrázolja. Mennyiben mond ez ellent a Hitler-szövegben körvonalazott területi céloknak? Karikázza be a helyes válasz sorszámát!

1. A németek nemcsak a Hitler által említett célokat érték el, hanem egész Lengyelországot megszállták.
2. Hitler meglegedett a beszédben említett célok elérésével, az ország többi részével megjutalmazta szövetségeseit.
3. Hitler a beszédben említett célok eléréséhez szükségesnél jóval nagyobb területet vont német megszállás alá.

5 pont	
--------	--

9. A feladat Horthy-korszak társadalmához kapcsolódik.

Állapítsa meg, mely társadalmi rétegek életére gyakoroltak közvetlenül pozitív hatást a felsorolt intézkedések! Rendelje az intézkedéseket az adott társadalmi réteg tagjait ábrázoló képhez! Töltse ki a táblázatot! Egy intézkedés kimarad. Egy mezőbe egy sorszámot írjon! (Elemenként 1 pont.)

Intézkedések:

1. földreform
2. fizetett szabadság, nyolcórás napi munkaidő és minimálbér bevezetése
3. a Magyar Nemzeti Bank létrehozása
4. kötelező egészségügyi és nyugdíjbiztosítás bevezetése vállalkozások, üzemek, társaságok alkalmazottai számára
5. vidéki népfőiskolák létrehozása

A)

B)

	Az intézkedések sorszámai	
A) kép		
B) kép		

4 pont	
--------	--

10. A feladat Németország újraegyesülésével kapcsolatos.

Oldja meg a feladatokat a forrás és ismeretei segítségével! (Elemenként 1 pont.)

„A kelet-európaiak jobban örülnének az angol vagy francia jelenlétnek [a térségükben]. De a két ország egyike sincs felkészülve arra, hogy a kelet-európai gazdaság újjáépítéséhez megfelelő gazdasági erőforrásokat bocsásson rendelkezésre. Bizonyos mértékig a szovjet és kelet-európai érdekek párhuzamosak Nyugat-Európa érdekeivel. Bele akarjuk kényszeríteni Németországot egy olyan biztonsági keretbe, amely a legjobb esélyt nyújtja arra, hogy elkerülhessük a német militarizmus [fegyverkezés] újjáéledését. [...] Hosszú távon (és feltéve, hogy a demokrácia irányába való fejlődés folytatódik) a Szovjetunió lehet az egyetlen hatalom, amely képes ellensúlyozni Németországot.” (Charles Powell, a brit miniszterelnök magántitkárának titkos előterjesztése Margaret Thatcher számára)

a) Melyik évben keletkezhetett az előterjesztés? Karikázza be az egyetlen helyes válasz sorszámát!

1. 1985
2. 1990
3. 1995

b) Mitől tartott a forrás szerzője Németország újraegyesülésével összefüggésben az idézett forrásrészlet alapján? Karikázza be az egyetlen helyes válasz sorszámát!

1. Tartott attól, hogy Németország akadályozni fogja a demokratikus folyamatokat Kelet-Európában.
2. Tartott a német befolyás erősödésétől Kelet-Európában.
3. Tartott attól, hogy Németország a francia érdekeket fogja támogatni Kelet-Európában.

c) Mely történelmi előzmény miatt merülhetett fel a forrás aláhúzott részében megfogalmazott aggodalom? Magyarázza meg röviden saját szavaival!

.....

d) Milyen szerepet szán a Szovjetuniónak a forrás szerzője az idézett forrásrészlet alapján? Karikázza be az egyetlen helyes válasz sorszámát!

1. Azt várta, hogy a Szovjetunió Nyugat-Európa országainak adja át kelet-európai befolyási övezetét.
2. A demokrácia megteremtőjeként tekintett a Szovjetunióra.
3. Bizonyos feltételekkel fenn akarta tartani a térségben a szovjet befolyást.

4 pont	
--------	--

11. A feladat a Kádár-korszak mindennapjaihoz kapcsolódik.

Válassza ki a forrás és ismeretei segítségével az állítások helyes befejezéseit! Karikázza be a feladatrészenként egyetlen helyes befejezés sorszámát! (Elemenként 1 pont.)

Közvélemény-kutatási eredmények 1981–1988 között (a kérdésre igennel válaszolók a megkérdezettek százalékában)			
Ön szerint Magyarország jobban áll a Nyugathoz képest ezen a területen?	1981	1986	1988
A gyermeknevelés lehetősége [anyagi, intézményi feltételei]	98	87	42
A munkához való jog [munkavállalás lehetősége]	96	93	80
Az egészségügyi ellátás színvonala	90	66	47
Egyenlő esélyek az érvényesülésre	78	69	38
A véleménynyilvánítás szabadsága	74	67	43
A pénz értékének állandósága	66	41	6
A lakáshoz jutás lehetőségei	63	39	16
Az anyagi jólét	46	29	10
Az árubőség	44	34	18
A külföldi utazások lehetősége	29	27	33

a) A munkanélküliség a bemutatott időszak Magyarországon ...

1. az egyik legsúlyosabb társadalmi problémává vált.
2. még nem fenyegette a magyar társadalom elsöprő többségét.
3. ugrásszerűen növekedett, de hatását a széles körű szociális ellátások ellensúlyozták.

b) Az 1980-as évek második felében Magyarországon ...

1. megindult a panellakások építése, ami nagy mértékben megkönnyítette a fiatalok lakáshoz jutását.
2. olcsó állami hitelekkel tömegesen épültek családi házak, de ezek sem teljesen tudták kielégíteni a gyorsan növekvő népesség lakásigényét.
3. egyre szűkültek az állami bérlakáshoz jutás esélyei az állami lakásépítés visszaesése miatt.

c) Az 1980-as évek első felében a közvélemény nagyobb része szerint Magyarországra az volt jellemző, hogy a nyugati országokhoz képest...

1. szegényebb, de nagyobb a társadalmi egyenlőség.
2. szegényebb, és még a szabadságjogok is kevésbé biztosítottak.
3. szegényebb, de minden szempontból ugyanannyira szabad.

d) A bemutatott időszakban a magyar lakosság bizalma ...

1. a legszilárdabb a nagy ellátórendszerekben volt.
2. legnagyobb mértékben megtakarításainak biztonságában rendült meg.
3. legkevésbé az oktatási intézményekben változott.

4 pont	
--------	--

12. A feladat a jelenkori Magyarország politikai intézményrendszerével kapcsolatos. Állapítsa meg az Alaptörvényből vett idézetek segítségével, hogy melyik intézményről / tisztségről van szó! Írja a megfelelő intézmény / tisztség nevét a pontozott vonalra! A felsoroltak közül válasszon! Egy helyre csak egy intézmény / tisztség nevét írja! Két intézmény / tisztség neve kimarad. (Elemenként 1 pont.)

Intézmények / tisztségek:

Alkotmánybíróság, köztársasági elnök, Állami Számvevőszék,
miniszterelnök, alapvető jogok biztosa (régebbi elnevezésén: ombudsman),
Magyar Nemzeti Bank

a) „Eljárását bárki kezdeményezheti. [...] [A] tudomására jutott visszaessékókat kivizsgálja vagy kivizsgálhatja, orvoslásuk érdekében általános vagy egyedi intézkedéseket kezdeményez.[...] [Őt és] helyetteseit az Országgyűlés az országgyűlési képviselők kétharmadának szavazatával hat évre választja.”

Intézmény / tisztség neve:

b) „A Magyar Honvédség főparancsnoka. [...] Képviseli Magyarországot; részt vehet és felszólalhat az Országgyűlés ülésein; törvényt kezdeményezhet; országos népszavazást kezdeményezhet; kítúzi az országgyűlési képviselők, a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek általános választását, valamint az európai parlamenti választás és az országos népszavazás időpontját.”

Intézmény / tisztség neve:

c) „Az Országgyűlés pénzügyi és gazdasági ellenőrző szerve. [...] A törvényben meghatározott feladatkörében ellenőrzi a központi költségvetés végrehajtását, az államháztartás gazdálkodását, az államháztartásból származó források felhasználását és a nemzeti vagyon kezelését. [...] Elnökét az Országgyűlés az országgyűlési képviselők kétharmadának szavazatával tizenkét évre választja meg.”

Intézmény / tisztség neve:

d) „Sarkalatos törvényben meghatározott módon felelős a monetáris politikáért. [...] Ellátja a pénzügyi közvetítőrendszer felügyeletét. [...] Elnökét és alelnökeit a köztársasági elnök hat évre nevezi ki.”

Intézmény / tisztség neve:

4 pont	
--------	--

II. SZÖVEGES, KIFEJTENDŐ FELADATOK**Olvassa el figyelmesen!**

A következő feladatok közül összesen **kettőt** kell kidolgoznia.
Az alábbi szabályok alapján kell választania:

Kidolgozandó:

egy, az **egyetemes** történelemre vonatkozó **rövid** feladat,**egy**, a **magyar történelemre** vonatkozó **hosszú** feladat.

A rövid egyetemes és a hosszú magyar feladat **más korszakra** – az egyik az 1849-ig tartó, a másik az 1849 utáni korszakra – vonatkozzon! *(A táblázatban a korszakokat kettős vonal választja el.)*

Tanulmányozza figyelmesen a feladatokat!

	Korszak	Sorszám	Feladat	A feladat típusa
Egyetemes történelem	1849-ig	13.	A hűbériség	rövid
	1849 után	14.	A szovjet rendszer ideológiája	rövid
Magyar történelem	1849-ig	15.	A török terjeszkedés	hosszú
	1849 után	16.	A dualizmus kori ipar	hosszú

A feladatok tanulmányozása után **karikázza be a választott feladatok sorszámát!**

A következő táblázatban feltüntettük a két választási lehetőséget.

Jelölje X-szel a választását a megfelelő sorban! Csak az egyik lehetőséget jelölje!

A választott feladatok sorszáma	Választásának jelölése X jellel
13. és 16.	
14. és 15.	

A feladatok közül **csak a választott kettőt dolgozza ki!** Válaszait az azonos típusú feladatokat követő pontozott vonalakra írja!

A feladatok kidolgozása előtt tanulmányozza a 2. oldalon található útmutatót!

A válaszok elkészítése során **fogalmazvány** (piszkozat) készíthető!

A feladatok után az értékelési szempontok szerepelnek, az elért pontszámokat a javító tanár állapítja meg.

13. A feladat a középkor társadalomtörténetéhez kapcsolódik. (rövid)

Mutassa be a forrás és ismeretei segítségével a hűbériség intézményét! Térjen ki arra, milyen szerepet játszott a hűbériség a királyi hatalom gyakorlásában!

Lovas katonák a kora középkorban fémről készült páncélban, lándzsával és pajzsral a kezükben, 9. századi ábrázolás

14. A feladat a két világháború közötti Szovjetunió történetéhez kapcsolódik. (rövid)

Mutassa be a forrás és ismeretei alapján a szovjet rendszer ideológiájának legfontosabb jellemzőit!

„Mi nem egyes személyek ellen viselünk hadat. Mi a burzsoáziát, mint osztályt akarjuk megsemmisíteni. Ezért a vizsgálat során ne is keressenek tényeket, bizonyítékokat arra nézve, hogy a vádlott szóval vagy tettel a szovjethatalom ellen fordult. Az első kérdésük az legyen, hogy melyik osztályhoz tartozik az illető. Mi a származása, a neveltetése, a végzettsége, a szakmája.” (Lacisz, a politikai rendőrség egyik vezetője, 1918)

15. A feladat a 16. századi Magyarország történetével kapcsolatos. (hosszú)

Mutassa be a források és ismeretei segítségével a török terjeszkedés menetét, céljait Buda elfoglalásától 1568-ig! Használja a középiskolai történelmi atlaszt!

„Mert semmiféle béke nem lehetséges oly ellenséggel [a törökkel], ki nemcsak mint elébb, meghódolásunkat kívánja, hanem életünkre is acsarkodik. Ki, miután eddig adóval is megelégedett, most mind több és több várat követel, mind újabb alkalmat keres romlásunkra. [...] Ne engedje tehát a császár a sürgető szükségnek és saját hadi készütségének ezen alkalmas idejét elosonni anélkül, hogy Magyarország megszabadítását megkísérelné.” (Fráter György erdélyi helytartó levele V. Károlyhoz, 1547)

A török hadjáratok hossza és idejének megoszlása a célállomástól függően a 16. században			
Célállomás	Távolság Isztambultól (km)	Menettávolság Isztambultól (nap)	Harcra fordítható idő (nap)
Nándorfehérvár	1000	60	60
Buda	1460	90	30
Bécs	1700	105	15

„[Mi, Habsburg Miksa magyar király] kölcsönösen elhatároztuk [a török szultánnal együtt], hogy minden királyságunk, tartományunk, uradalmunk, melyeket Magyarországon, a Dunán, a Tiszán túl és innen, továbbá: Dalmáciában, Horvátországban, Szlavóniában és sok egyéb helyen [...] bírunk, birtokolunk s hatalmunkban tartunk, biztonságban és békében [...] maradjanak a [birtokunkban] jövőben is e béke erejénél fogva. [...] A béke tartamát nyolc esztendőben szabtuk meg s az jelen békeszerződés és egyezés keltével kezdődik. És mindaddig, amíg csak ugyanezen béke a felek között erős, [...] mi a törökök ugyanazon legfelségesebb császárat, a mi szövetségünket évente 30 000 arany dukát [aranypénz] tiszteletteljes ajándékkal fogjuk felkeresni külön megbízottaink útján, ugyanúgy, ahogyan azelőtt is tettük, minden esztendő vége felé.” (A drinápolyi béke, 1568)

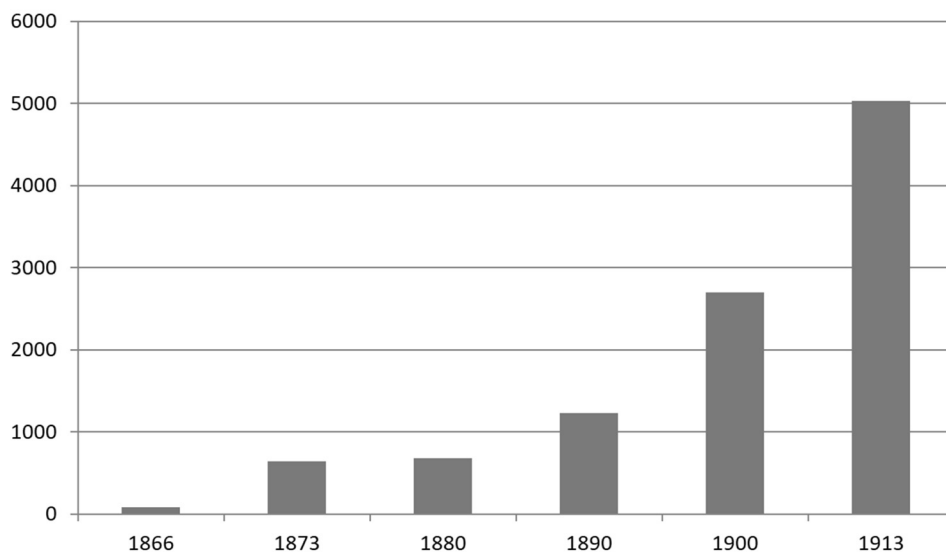
16. A feladat a dualizmus kori Magyarország történetével kapcsolatos. (hosszú)

Mutassa be a források és ismeretei segítségével a dualizmus kori ipar fejlődését! Válaszában tárja fel az ipar fejlődését elősegítő legfontosabb tényezőket is! Használja a középiskolai történelmi atlaszt!

„A magyar korona országai és Ő Felsege többi királyságai és országai közt vám- és kereskedelmi szövetség köttetik következő feltételek alatt:

Mindkét fél államterülete e szövetség idejére és annak értelmében egy vám- és kereskedelmi területet képez, melyet egy közös vámhatár vesz körül. [...]

Az ausztriai érték [pénz], míg törvényesen meg nem változtattatik, közös érték marad.” (Részlet a gazdasági kiegyezésből)

A hitelintézetek (bankok, takarékpénztárak, hitelszövetkezetek) számának változása Magyarországon 1866 és 1913 között

„1.§. Állami kedvezményben részesíttetnek:

1. A technika jelen fejlődése szerint berendezett azon gyárak, melyek Magyarországon eddig elő nem állított cikket készítenek. [...]

2. A technika jelen fejlődése szerint berendezett következő, már létező, vagy ezentúl felállítandó gyárak, és pedig:

a) azon gyárak, a melyekben sárga rézárak, sárga rézpléh, cink, cinkpléh, drót, drótszeg, fémkeverékből való áruk, zománczott vasedények, szerszámgépek, munkagépek, gőzgépek és gőzkazánok, [...] kénsv, aszfalt készül;

b) a rizshántoló malmok; a mezőgazdaság kiegészítő részét képező szeszgyárak; selyemfonó-, szövő- és festőgyárak [...].

2.§. Az említett gyáraknak az alábbi állami kedvezmények adatnak:

1. Fölmentetnek 1895. év végéig a keresetadó alól

2. Fölmentetnek a telkek megszerzéséért és átírásáért járó illeték alól, s amennyiben részvénytársaság alakjában létesíttetnek, [...] az okiratok után járó illeték alól.”

(Az 1881. évi XLIV. törvénycikk)

Szempontok		Elérhető	Elért
		pont	
Feladatmegértés		2	
Tájékozódás térben és időben	T1	2	
	T2	2	
Kommunikáció, a szaknyelv alkalmazása	K1	2	
	K2	2	
	K3	2	
Ismeretszerzés, a források használata	F1	3	
	F2	3	
	F3	3	
Eseményeket alakító tényezők feltárása, kritikai és problémaközpontú gondolkodás	E1	3	
	E2	3	
	E3	3	
	E4	3	
Összpontszám / Vizsgapont		33	

A feladatlapon szereplő források (kép, ábra, térkép, adatsor) forrásai:

1. Plutarkhosz: Párhuzamos életrajzok. Ford.: Máthé Elek. Bp. 1961.
<http://mek.oszk.hu/03800/03892/html/02.htm>
2. <https://sites.google.com/site/completearthistory/art-progress-from-the-renaissance-through-the-20th-century/romanesque-architecture>
<https://krisdedecker.typepad.com/.a/6a00e0099229e888330120a9609c73970b-pi>
3. <http://www.vasiszemle.hu/2008/04/bariska.htm>
4. Száray Miklós: Történelem 10. A négyosztályos gimnáziumok és szakközépiskolák számára. Oktatáskutató és Fejlesztő Intézet, 2013.
Színezett lenyomat Johann Ludwig Gottfried „Historische Chronik” című művéből (Frankfurt, 1619)
<https://www.magnoliabox.com/products/printing-press-17th-century-42-44113962>
7. **A)** Magyarország története a 19. században. Szöveggyűjtemény. Szerk.: Pajkossy Gábor. Bp. 2006.
B) és C) Kossuth Lajos írások és beszédek 1848-49-ből. S.a.r.: Katona Tamás. Bp. 2003.
<http://mek.niif.hu/04800/04834/html/kossuth0080/kossuth0080.html>
<http://mek.niif.hu/04800/04834/html/kossuth0032/kossuth0032.html>
8. <https://alchetron.com/Polish-Corridor>
<https://press.uchicago.edu/Misc/Chicago/004430.html>
Délmagyarország, 1939. szeptember 20.
http://dmarchiv.bibl.u-szeged.hu/8950/1/dm_1939_214.pdf
9. Adományozó: Tóth Ágnes <https://fortepan.hu/hu/photos/?id=31830>
Adományozó: Magyar Műszaki és Közlekedés Múzeum <https://fortepan.hu/hu/photos/?id=122017>
10. Fischer Ferenc: A megosztott világ. Ikva kiadó, Bp., 1996.
11. Nagy Lajos Géza: A kettészakadt társadalom. Jelkép. 1989/4. szám
13. https://en.m.wikipedia.org/wiki/773#/media/File:Karolingische-reiterei-st-gallen-stiftsbibliothek_1-330x400.jpg
15. <https://www.arcanum.hu/hu/online-kiadvanyok/ErdelyHun-erdely-tortenete-harom-kotetben-1/elso-kotet-a-kezdetektol-1606-ig-6/iv-az-erdelyi-fejedelemség-első-korszaka-15261606-545/1-a-keleti-magyar-kiralysagtol-az-erdelyi-fejedelemségig-546/bukas-es-ujrakezdes-5A5/>
Sinkovits István: Magyar történeti szöveggyűjtemény 1526–1790, Tankönyvkiadó, Bp., 1968.
16. 1867. évi XVI. törvénycikk a magyar korona országai és Ő Felsége többi királyságai és országai közt kötött vám- és kereskedelmi szövetségről
<https://net.jogtar.hu/ezer-ev-torveny?docid=86700016.TV&searchUrl=/ezer-ev-torvenyei%3Fkeyword%3D1867%2520xvi>
Magyarország története 6/2., 7/1. Főszerk.: Hanák Péter. Bp. 1978–79.
1881. évi XLIV. törvénycikk a hazai iparnak adandó állami kedvezményekről
<https://net.jogtar.hu/ezer-ev-torveny?docid=88100044.TV&searchUrl=/ezer-ev-torvenyei%3Fkeyword%3D1881.%2520%25C3%25A9vi%2520XLIV.%2520t%25C3%25B6rv%25C3%25A9nyicikk>

		pontszám		
		maximális	elért	
I. Egyszerű, rövid választ igénylő feladatok	1. feladat	4		
	2. feladat	4		
	3. feladat	3		
	4. feladat	4		
	5. feladat	6		
	6. feladat	4		
	7. feladat	4		
	8. feladat	5		
	9. feladat	4		
	10. feladat	4		
	11. feladat	4		
	12. feladat	4		
	Összesen		50	
	I. Elért pontszám egész számra kerekítve			
II. Szöveges (kifejtendő) feladatok	13. feladat	17		
	14. feladat	17		
	15. feladat	33		
	16. feladat	33		
	Összesen		50	
	II. Elért pontszám egész számra kerekítve			
I. + II. Az írásbeli vizsgarész pontszáma		100		

_____ dátum

_____ javító tanár

	pontszáma egész számra kerekítve	
	elért	programba beírt
I. Egyszerű, rövid választ igénylő feladatok		
II. Szöveges (kifejtendő) feladatok		

_____ dátum

_____ dátum

_____ javító tanár

_____ jegyző